

Regola S. S. Agostino

Prime Constituzioni

Vita S. S. Girolamo

S. P. Ev. Donati

(Venezia: Coner - ms. Cicogna 96)

historicum

Res

~~Austriacae~~

Archivum

248-2-C

Genuense

C. R. a Somasca

ANTE omnia, fratres charissimi diligatur 2-C
 DEVS; deinde proximis, quia ista precepta sunt
 nobis data. Hoc igitur sunt, quae ut

Libro
 nel quale è la Regola di S. Agostino
 Agostino manuscritta
 Le nostre Constitutioni fatte dopo la
 Bolla di Pio P. V.

Et una piccola Chronica dell'
 origine della nostra C.^{ta}
 scritta per mano del P.^{re}
 D. Cesare Muro, della
 quale fu autore, come
 l'istesso P.^{re} che la scrisse
 me mi disse. M. P. D.
 Evangelista Donato.

2365
 Cicognini
 2365

opera loci obtinere esse, opus pro ceteris omnibus Deo accepti nihilq. deinde reperiri quod ea munera antea non profuerit. Id autem in hoc orphanorum regimine erit observandum quod seculis libus consuetudinibus et statutis statuitur.

SANCTA Ecclesia veluti civitatis optime constituta encomia et laudes decantantibus. L. sal. tes et propheta regius Sicut hi summandi dicitur ex oratione, ut fundamenta super quibus uti patris firmisimis sancta Ec. Coelestis Civitas Spiritus sancti mirabili atq. divino artificio constructa est, atq. scilicet omnibus galam ostenderet. J. d. ame. ite. inquit. eius in membris sanctis. Et per mores siqui dem significans Sanctos Patres et Apostolos. Congregatio igitur nostra cum partu. calanis instar sit. Et scilicet no. ab ec. de ea sermo. ni. faceret. eius in membris, que fuerint fundamenta. ea quibus et diuini se. re. in. l. i. u. soliditate firma. robora omne atq. augmentum deun. perit. ex. p. n. e. c. i. o. aggrediamur.

HEC nostra Congregatio pauperum Orphanorum curae addicta anno Domini M. D. XXVIII. Beigomi per sollicitudinem Recordationis Domini Hieronymum Emilianum nobilem Venetum suam habuit originem. Qui in etate iuuenilis quidem cum esset consuetus magni quid.

quid arbitratur conueni si praedictis uentis pul
a postulo suadente conformari neptus est se se
obsequis manerent. Tunc reg. sibi omnibus eius
uoluptatibus fuit potius. Sicut illius ep. qui
Saulum Paulu efficit. Et sua Ecclesia persecu
torem predicatorem ueritatis constituit. mirabilis
ter euenit, ut is D^m Episcopi Cuiusdam (Ceter
opera, qui postea Paulus. IIII Sumus Pontifex
fuit. hunc enim ut Ducem in Dei itinere, uita
spiritualis sanctissimus et sapientissimus in
stituitorem, nec no ut patrem cuius preceptis
et consilijs acquiesceret omnino obtemperaret,
et obsequeretur sibi (legit) sic in alia se uiri
mutatus ut uita praetorice Institutum dicens
totum se amice Arturo quo ascrabat impellit
operibus pietatis adiret. In primis in
falsis operibus praesertim orphanorum illibus
superindatus ueritas ea que diuinitus uerac
imbaret e saditate in aeg. humilitate uel
cui praeterea sibi studendum proposuit
ita alacri animo cura suscepit ut eius
Charitatis

catem recipere uellet uiri sancti pterent.
Mirum erat in hoc uero nobiles Illustris q
genere qui mundi uanitatibus Spectis uultu
aa condit omnia q. seculi pompas spectata ve
sunt seriora exultant. Sicut uicioru alacri,
animo ut aliquando. Cetero frui coelestis
Regno potius. Mirum uic miserabili cura se
Episcopos mancipabant pro magnis diuitijs lacris
Christi amare uolentes indul prauo ueraci
ho et eo nulla dote et inducitur praeparato. Et
quoniam numerus dno pratipue sed nobis offerit
Mulu D^m **D. FEDERICVS PANIGAROLA**
Sedis Apostolice. Prouincialis et. D. AN
GELVS MARCVS. ex Comitibus Samba
ranci, qui postea Sacerdos effectus est pi
mitisq. Generalis uicinis in primis Congregatio
nostri tituli. Religionis fuit insignis. Hi
ambo uiri nobiles. Et uno fecerit uocati sic in
ter quos casu uoluntaria paupertatis
ut nec uerba fieri nullus testimonio suas
appellari permittret profunda humilitatis
non fere subiectionis, ardentis Charitatis
notifici

nortificationis assidue genus uita sibi delegerat
Nec peccandi, quia inter cetera mirandum
est eorum erga omnes quanta fuerit humanitas,
in quibus omnia se ipsos ex libertate, ut omne xpo
luori facerent, cum tamen in se ipsos alia ita
ueritatis et salutis edocentes ne eorum nu-
mero adscriberentur ieiunijs et uigilijs corpus
spiritui subdenda, uelut crudelis extiterent.
Fertur postea de d. Alano in igne sano Eu-
militatis, exempli dignitate Episcopatus Qui-
tatis Papiæ, ita canitanti antea abnuisc ut
cum quibusdam datus et uarijs delectat
quali ab eo magna affectus inimica, seueram a
se oburgacione repulsi, si uelut in igne
peas fructus qui gressu canita aliquo ita la-
bens et qui uelut uelut currenti, obuius
fatis cas uel aliud impedimenti afferens,
a ceteris recedat, in uarijs. Nouerat, namq,
simplicitate ueris et mentis tranquillitate
no mediocri impedimentum fore, si episcopalis
dignitatis opus sane aduam administrandum,
sinepinet. Cuius Sanctitatis autem exeat no
mediocri

mediocri, euidencia argumntis inerat ei si-
quide semper celo desilens, ut ex die quo sibi
foret e vita decedenda. Quis, inuiscit, deo pre-
scant, ualere offerre, nisi uenit, deus cui se per
humilium placuit omnia, quia, eorum preceps
in qua sperant, uotis illius, annuens, no mo do
quod rediculauerat, sed etiam, ut genuflexus et
orans, sanctam animam redderet, contemnit in-
noctis namq, tempestate, opem, noscens do-
mini aduentum, cu uenit, uenit, seculo conser-
gens, ut ad, ecclesiam, aggrederet, ut sciti,
spiritum in loco sancto, sancto, sancto, sacro
offerret. Veru, cum oboratum, copernit, eccle-
siam, suspirans, et uelut conuictus, uenerat,
et ingressus, in quoda, oratorium, ibi, genufle-
ctus, manu, camna, percussio, ut pte, et di-
potest, eius, anima, et, eorum, sancto, An-
gelorum, comitanti, ceti, conuicti. Vir, autem,
sanctus, patres, nostras, Congregationis, patres,
rebus, Allediani, optime, conuicti, et, di-
positis, qua, ad, bonum, illius, regimen, neces-
saria

sania videbantur adhibitis aliquot socijs
ad eam quae supra recensuimus villam
Somasiam nimirum a quodam Bartolomeo
Borello cuocatus sollicitudine Jacobi suis
testante Paulo, of bouit criticanti minime
claudendum sit, magis nequaquam debeat
operarius mercede peiorari, quando in con-
uersione viri Dni Apostolum ex imitatis
vitam apostolicam in super Euangelij pra-
dicatione et tunc omnem abrenunciatione
professus sit; necessaria vita, cui suo cum
suetum D. Paulij vestigijs adherens assiduo
labore intermedio orationis vel sanctorum
conuersionis tempore partem terrae fo-
dicandae partem coeteris eius generis vi libet
et laboribus exercitijs includere munitionem
bat. Nuncq. praecipue eligerat loci qui ab
habitatione scilicet coenae decesserunt et
occasione puerorum eorum comparandi et
contemplationi liberius inscriuendi pra-
beret quo ad verumq. et Mantua et Mag-
dalena

galatena munus obsequii fauilem patet acces-
sus. Quae sic laboriosam et arduam quae sane
tam et irreprehensibilem vitam duceret, quae
a iugere sic diu de rebus valeat non uerbis
sed operibus non praedicatione sed morum
imitatione, quod apud sanctos patres et filios
liberat ad perfectiorem euangelicam ni-
tetur perducere. Nobis namque vir gra-
tiosus de rebus solum semper erga se et li-
buit ut non domini nec Regis sed verum
seruicium multum locum obtinuerit cui non
modo uisus, uerum etiam quod uisus patris re-
re. Christianum imitatus in se uisum se uide-
ret. Quis factus est, ut non minus fama eius
vires uirtutum illius odor quae a litis de-
dit. Aneonibus et delecto alijs plurimis qui
in locis arduis et desertis se ipsos include-
bat facti sumus se circa uigilantia, de fide et
multos, plures quod antea ad eum conueneret
unde cum qui se rebus ueluti in praecipis
optime traditis singularibus uirtutibus, uiri
ueluti a luce sapientia Gymnasium quo
uera

in colū sequantur ingentis Deo gratias rende-
runt a quo sibi datus fuit in uiguium uirtutu
viri diuinis colloquijs sanctas conuiciatio
ne posse frui Nec mora quiddā uisus DEUS ex
cofuitatim est quam citius executioni mādāt
ita ut breui tempore in uerualo Congregationis
in seculari uitor; tū pauperi orphāhorum
coctus curam p̄sentem Sacerdotum et muni-
cipalium plurimos in locis Bergomi omni illeto
Sani Brixia Rapida et in prefata Domas le n
Vella summa tū omnib; locis Sabientiu
spirituali exultatione e nigerentur Cūq; res
ita se res aberec opusq; in p̄su in dies māiora
suscipere incrementa vix Saneius et homo
hene angelicus in Dei gratia cuius roboris id
satis sibi accenerat confirmatus. P̄uocatori
exemplo sapienter mē mētueni Deū quotidi-
anis deficietibus peccatori uenialiu vel leuio-
ribus maculis offendere tanta corpus suū operi
potentiali rigore coeuebat ut tantiq; eadebat
afflictionibus casogatem quati uel cunctis
scelenb;

sceleribus suis et uicibus inquinatus reformis.
Quamplurimas noctes lucere inuolantes. ut
Noctis quieto tempore Dei suauitate sequere
et p̄sentis illi soli Deo nauent qui ante DEUS
collocati et Sancti Omelii et fideles. D. H. H.
p̄sentes deferebant Quis uigilans feruidusq;
fuerit in claritatis opere expleudo. It uel
de testantur pauperes quibus in terra alicuique
que sane et electis magis fide qua mēta
naturi uerū applicatione non secus ac si ipi
met uisus et opus et libere si uendo mē-
do deosculando radusq; manibus qd sanent om-
niferencia ministranda medicabatur. et tēp-
re si qui quos plēns omni uenuditia per allu-
sione exterris interiori uigil per salutarium
monitorium exhibitione ab omni tā corpore
sonde qua spiritus habet mundatos paros et
niter dos reddebat. Eum uero quam feruidus
et m̄p̄s crangenti uisus. Deū cognitione ar-
dior relinquentium. Quid iam de eius absti-
nentiā uenius asperitatis uisus. Silētio
Agnum

signum potuit enuciari. Si vero de internis
et spiritualibus exercitijs eius quod ignorat vel
potius domniaro speramus. Nonne quo ingre-
ssa fuit et gratia plenior quae est rationi corpus
Eadue subiectus atq. huiusmodi per se natura am-
plius alieni quod rati in claritate perfectior
ac circa redemptionis humanae mysteria illu-
minatio et in contemplatiuis fuit sublimior
in excessibus mentis frequentior, in secretissimis
super sanctissimam Trinitatis amplexibus des-
cendit et inuocata ac in finibus illius
reuerentiae de gustationibus familiarior pro-
fundissima absorptus in infinitas opulencias
felicitatis ac gloriae eius. Deum illius
fidei magnitudinem soliditatemq. miram
qua virtute illius operabatur asperit lacry-
c. Sanius ostendit An no argumentum et signu
vel euidens dicitur firmitatis fidei et certitudinis
in Deum fiduciam. Illud quod contrigue ser-
uati nimirum in ea quae ubi temporis fuerat uno
non erat tantu panis quantum dicit necesse
140

pro singulari unius diei corporis consummatione
substantione imo neq. o. m. n. g. n. g. e. o. q. u. i.
inibi exerebant quod ubi vir Dei ab eo cui id
munitis in uidebat pane et alia uicariis necessa-
ria. In omnibus huiusmodi ministerijs rotas uice
pari quod uice illi fuerat ubi a f. r. m. u. e. n. t. e. q. u. e.
fuit qua ut ne desit in panesq. diuinitate
gremio reperuit paulisper sustinet quasi quid
faciens a nimo uolubens reuera. Deu. throni.
alloquens in f. r. e. u. ita uicariis multiplicatis fuit
ut no modo quod satis erat de eo singulos di-
s. c. t. u. e. n. t. e. u. e. n. i. t. e. r. a. e. x. q. u. a. u. i. c. o. l. l. e. c. t. i. s. p. r. o. p. r. i. e.
tis tanta illius superaret ut in postera aene qua-
re potuerit. Dono autem propheta fuisse in uigra-
tum ex eo maxime conuincit potest quod h. a. r. r. i.
eius illi diem. Ioh. ante quidam aduenit pa-
u. d. i. e. p. r. a. e. d. i. x. i. t. N. e. e. i. t. R. o. m. a. u. t. e. o. s. a. n. c. e. u. m.
p. e. c. c. a. t. i. s. o. p. u. s. i. n. s. t. i. t. u. e. r. e. C. a. r. d. i. n. a. l. i. s. C. r. i. s. t. o.
acciderit eis qui tunc temporis in somas
villa seculi adierant in unum conuocatis ex
modis erat oratione perhibita seculi et Roma
et

ce ad Colum vocati esse aperuit. Ad Ceterum
tamen iturū affirmans sciam graui et pesti-
lenti febre correptus esse eaq. ingruentia tra-
ita. ut dolens fratribus obsequio si sibi nullo
caris patris recuperanda sanitas spes et in-
queretur cui illud carnis se de iocundis eu ani-
mā ducerent in m. S. ad hunc minime cali-
fero ualente de illius diuini conueni-
mentum ualde et dolere coepit. fructus gra-
uiter coepit viti cui se commiserat curilla
et patrociniū fore necesse ut parauerat sibi
frat. nō. Licetē sancta eius Congregatione qua
in presentia uita dulcius uelud uisū. nihil
coerere posse aucebant deprecabantur eum
ut se ad aspectu et presentia sui. S. ad hunc
amantissimi obsecrantur precibus obtineret ne-
di eis orphanos dexteres a quibus secutus in-
sumens. eius uigilanti castitū esse iactabant.
Sua in pacibus aditus patris aperiretur qu-
sua in conuictu diuino pene affectu coepit
et ut his sanctissimi omnia consolatio de
refertis -

refertis ab eo quo premebantur dolore con-
pore et se uapere uidebantur. Cetero ad quam
cetero de se et esse eu. Cetero conuictus
quis ambigere poterit. Suorum de illius di-
uini coepit de dolens de solatus de hunc
coepit de consentaneum esse uidebre eu il-
lius sanctissimi et li. in dno. esse paruum
quis de Paulus precebat pro fratribus ana-
thema. fer. non me dicitur affectu. Constat
ut nō. modo transiit in dno. si uerū eo ut
alio. Moyse de sibi uice daret pro fratribus
facile quing. sibi persuadere ualeat in nauis
Deus. esse credendum est. esse eius com-
munitate. ut si. ad hunc seruis sui opus
cetero terminū uita. longius proceps de fra-
tibus permittit. Non enim autē mortis si si
inuenire eu cognouit sama cu. reuerentia
et anōni ardore. sancti. Calene. Saera menta
suscipiens de oratione. Deo commendat in a cula-
ta in aeternū in coelesti sede. permansuram.
Efflauit animam. ano. M. DCCCXVII die
octavo

secundo february. Idus sunt in demigrationem
eius in Censu romae et filij veluti sine duce
militis per nos sine patre et veluti sine am-
ulo. Nunc Patre amantissimo filij quorum uerig
eligere an inceptum spiritus prosequi an quid
ad propriam salutem reuertere ambigunt. Quia
animi cessatione deus in illis spiritus in-
uicem. Quia et ponunt in eo matrem falen-
tes quod ad hunc migrationis patre audierunt
nimirum in alia quae in praesenti vita maiora sibi
fore auxiliis opus. Itaque acceptum magno animi
clacuit. Quia et ad hunc in gentes amplex-
cunt. Quia et inuicem affectat augere prosequitur
Iaque cum Congregatio et sacerdotum et aliorum
numero non mediocriter incrementum impendit. Sic
que fuerunt ingenti. R. Præbitor Marius Sa-
crista Bergomensis ut itaque ad aliam inuicem
li cui vita sanctissime et inuicem et R. Præbitor
Præbitor Franciscus nobilissimos et uirtuosos
vires veluti reuocantes et se confirmant
et quidem de ecclesia Augustina totius Cong.

patre constituto. In praesenti cura esse ad hunc
plures uel minus ex sacerdotibus in roma
et nonnulla persistentes inuicem. Reliqui
pauperes commune inuicem ratione. Quia
et sanctae orationi ad hunc spiritus sancti que
uirtutibus scilicet custodiunt magna lum-
commodum animi salute pace et tranqui-
litate. Huiusmodi gratia Congregatio
nisi somnare nomine appellata est. Quia lo-
gratio. Verum qui ciuitatis peragrabant in opere
deuotum non nullum. Si fructum inuicem si-
mil omnes cogitauerunt ad congregationem pro-
muis stabilibus. Confessionibus et fore necessis
aut horrent. Proinde inuicem. Quia et in
que Romam inuicem. Quia et in
Alaricū Papenre delegarunt. qui Romā cum
inuenit profectus ibi. per aliquod tempus
romam inuicem. Quia et in
peiora qui cum Congregatione pugnet. Quia et
pore eligendi facultate obtinuit. cui regere dicit
gubernandi. inuicem Congregatione inuicem
auctoritas

aut iuricus fratres q. de loco ad locū demouere
non ut sacerdotibus in super sacramenta, mini-
strare ceteris superioribus ab episcopalis
causis catibus ab illius potestate in alio
deat q. Sanctae Sedis Apostolica Congregatione
subiect. De mī auctoritate in capitulis con-
stitutiones condendi casq. multa de cetero noua di-
re a his in congregationibus fieri mares et totum
alios in super inuilegys et in originali iudice
fuit et hinc uis. Quod et alij summi Pontif.
Paulus III. et Pius IV. p̄dicauerūt. Hi p̄
officio libris p̄sidijs et nōda cetera glōria in
es magis ac magis augetur. Congregatio sed
quamplurimi p̄t aliquid tempore statū et p̄
in uolueret litteras tam diuinas quā. Romanas
fuerant et dicit p̄t in Congregatione aduēta
adhiberi ecclesiant ipse magnū cetero cong.
sustentans decorem et quod hos quos magno
auxilio futurū sperabat maximo cū illi de
crimēto reddere cū debent alia sancta et
noua in Patrium animos terrent cogitatio ut
RE

RELIGIONIS titulo a Sede Apostolica
Congregationem p̄t rē insigniri. p̄uilegijs
decorari et munire. Hoc m̄tēna cetero de
excellentia comitte scaturit. Itaq. Poma
miratur R. D. Aloysius Baldonus p̄a p̄t.
Viri diuinaū tū humanorū Sacraū p̄cat.
in p̄mis quā p̄t multos annos in publico
p̄t in Gymnasio summa cū laude p̄t
p̄t facile p̄t in hinc frustra m̄tēna
orabatur cū. co temporis Apostolica sedes cū
mē obtinere Papa pius V. qui ad huc cum in
m̄nibus cetero cetero in fratri uolueret
p̄t p̄t famula singulari in Congregatione
nōtia deuotione fuerat affertis multorū ubi
ex p̄tibus santra familiariter co nyl uerent
Itaq. p̄t in Institutiois consuetudine gau-
debat maxime, et uis deuotione audient. Ipe
viri et exaritate quam p̄tēna admirabat
Romam igitur p̄t dictus Aloysius cū uenit
set p̄t p̄t p̄t. S. P̄t cetero omi
quod p̄tēna facillime obtinuit. Itaq. in
alia.

inter alia multa Beatus Papa Pius
privilegiis etiam professionis vota emittendi
nobis concessit. Religionis titulo Congrega-
tione insigniuit. Cuiusmodi Deo totum ele-
git in ceteris manibus aliquid ex partibus
professionem emitterent. Deinde a di-
visionem admittendi alios facultatem
obtinere. Qui autem in manibus Cypriani
Religionis etiam vota promiserunt fuerunt
Venerandi Sacerdotes B. D. Angelus Mar-
cus Sambarana Sacerdos. R. D. Rinaldus
Brixianus. ex his totius Congregationis ge-
neralis superiore lectus est B. D. Angelus
Marcus. Cuius primus Religionis titulo
Congregatio est insignita in illius Gene-
ralis superiore sufficiens est in cuius deinde
manus professionis vinculo nonnulli Congre-
gationis se obstrinxerunt. Primus autem Re-
ligionis locus existit Monasterium Divi
MAIOLI Papiæ a quo et Congregatio Re-
ligionis titulum SS. Pontificis honoritate

accepit. Sicut Religio nostra duplici quam ap-
pellationem nata est ut nomen **CLERICO-
RUM REGULARIUM** Congregationis Soma-
scæ tituli **S. MAIOLI** Papiæ nominibus
nuncupetur. post cuiusmodi obtentu privilegi-
um licet plurimum magis corporis quam spiritus
libertatem secantes professionem emittere
volentes Congregatione deseruerint. progre-
su nihilominus temporis per se habet delicias
Civitatis Religio nostra propagata est quodcumque
maximo cum Dei honore et proximo utilitate
et Religiosorum et locorum numerus auget. Ad quod cu-
m eodem tempore antea spiritus quam maxime
sicut optamus Quapropter Patres tui Patrum
veterum vitam moribus sanctam conversatione
cantibus cum Deo tu proximo cordis otulis inue-
tus cori vestigiis in revere quodcum fieri poterit
uideat. Ne patrum nostrorum negligentiam imitari
exempla meritis filij de genere sancti veniunt appel-
lari. Quin potius eorum Institutum totis viribus amplec-
tentis et illis et nobis DEVS benedictione fac-
turi et gratia concedere dignetur. 20 -